

Centráčik

Občasník pre žiakov Spojenej školy, zložka Základná škola

Máj / 2016

Zápis do 1. ročníka bol úspešný

Deň matiek

Úspech v Kukučínovej literárnej Revúcej

Vít'azky celoslovenského projektu
Môj slovník z reality

**Spojená škola, ZŠ
Centrálna 464
Svidník**

Milí priatelia!

Koniec školského roka sa pomaly blíži a nás čakajú prázdniny, ktoré nám poskytnú oddych, ale aj nové prázdninové prekvapenia či priateľstvá. Aj preto vám prinášame posledné správy a zaujímavosti z prostredia našej školy. Za posledné mesiace sme toho na našej škole zažili mnoho. Oslavovali sme Deň zeme, Svetový deň zdravia, Deň matiek, reprezentovali sme našu školu v rôznych zaujímavých súťažiach z rôznych oblastí a boli sme úspešní.

Naši prváci majú svoj prvý rok, a určite ten najťažší, za sebou. Popasovali sa s prvými písmenkami a číslami, naučili sa abecedu a počítat'. Sme na nich pyšní. A naopak, my deviataci týmto školským rokom ukončíme štúdium základnej školy. Svoje vedomosti sme ukázali v testovaní 9 a na prijímacích pohovoroch, ktoré sme úspešne zvládli. Každý pôjdeme svojou cestou. Čaká nás štúdium na iných školách či príprava na zamestnanie. Určite na roky strávené v našej škole budeme mať príjemné spomienky. No čaká nás ešte finále v podobe posledných školských dní. Aby sme šťastne dorazili do cieľa, musíme zvládnuť aj „cieľovú rovinku“. Až potom sa pred nami otvorí vytúžený prázdninový svet.

Prajem všetkým príjemné čítanie.

Diana Jancurová

Obsah

Zo života školy	3 - 4
Prečo mám rád slovenčinu.....	5
Neboj(i)me sa hávede.....	6
Voľný čas.....	7
Ako zostať sám sebou.....	8
Môj slovník z reality	9
Máj –mesiac lásky.....	10
Deň matiek.....	11
Ochrana pred požiarmi	11-13
Priateľstvo je dar.....	14
Dúha 2017.....	15
Keď kopne múza	16
Medzinárodný deň detí	17
Slovo na záver	18

Čo nás zaujalo zo života školy

Keď je učenie hrou

Žiaci 5.AZ si na hodinu literárnej výchovy nacvičili a zdramatizovali rozprávku O medveďovi, **čo vedel premýšľať**. Predchádzalo tomu nacvičovanie primeranej modulácie hlasu, mimiky, gest, ale aj vytvorenie scény. Každá „inscenácia“ bola iná, ale každá bola zaujímavá a zábavná. Cieľom tejto aktivity na hodinách literatúry je predovšetkým prebudenie kreativity, scitlivenie emocionálneho a sociálneho vnímania a prehĺbenie schopností vyjadrovania sa. Aj táto

aktivita patrí k tým, ktoréj cieľom je zábavnou formou práce podporiť u žiakov vzťah ku knihe, čitateľskú gramotnosť a rozvíjať u žiakov vzťah k dramatickému umeniu.

Dar pre kamaráta

Spojená škola vo Svidníku sa už niekoľko rokov zapája do projektu Tehlička, ktorý organizuje občianske združenie SAVIO.

Hlavnou myšlienkou projektu je vyzbierať finančné prostriedky na kúpu kníh, školských lavíc, školských uniforiem, obnovu tried a hygienických balíčkov a aj takto pomôcť deťom v Južnom Sudáne, aby sa mohli vzdelávať. Prostredníctvom sprievodných aktivít projektu vychovávateľky zo ŠKD učili deti, že človek nemôže myslieť len na seba. Stačí máličko ochoty. Napríklad zrieknuť sa rôznych sladkostí a ušetrenou sumou zlepšiť život deťom, ktoré to potrebujú. Spestrením

pohybových aktivít detí bolo zaradenie Hier proti nude. Skvelú zábavu zažili pri obľúbených hrách afrických detí, ako napríklad Černošský tanec, Krokodíl nílsky, Hakuna Makata....

Za pomoci starších kamarátov, dobrovoľníkov zo strednej školy, napiekli sladké maškrty. Koláčik ako prejav vďačnosti odovzdali tým, ktorí aj drobnou sumou prispeli do pokladničky charitatívnej zbierky Tehlička. Vyvrcholením aktivít bola finančná zbierka 22.marca 2017 pod názvom Dar pre kamaráta. Dobrovoľníkom sa podarilo vyzbierať 136 €.

Zápis do 1. ročníka

Predškoláci na Spojenej škole vo Svidníku zápis do 1. ročníka zvládli hravo a bez stresu aj preto, že učitelia pre nich pripravili farebné stanovišťa, kde mohli ukázať svoju šikovnosť a obratnosť a formou rozhovor ukázať, čo už vedia.. Za svoj výkon boli budúci prváci odmenení a veríme, že sa im bude v našej škole páčiť.

lentilkovým motýlikom a certifikátom predškoláka. Veríme, že spokojní boli aj rodičia, ktorí si čakanie spríjemnili kávou a chutným koláčikom.

Už teraz sa tešíme na svojich budúcich malých kamarátov

Spoločné čítanie rozprávky z príležitosti Medzinárodného dňa Rómov

Pri príležitosti Medzinárodného dňa Rómov Spojená škola vo Svidníku 6. apríla 2017 od 8:30 uskutočnila spoločné čítanie rozprávky od Daniely Hivešovej-Šilanovej Vtáčatko Koráločka. Rozprávka sa čítala v slovenskom, rómskom (Čirikloro Mirikloro) a v rusínskom jazyku (Потятко-Чіріклоро) a žiakov toto spoločné čítanie zaujalo. Išlo o aktivitu podporovanú MŠVVaŠ SR na podporu vzťahu

detí a žiakov k čítaniu a tiež zatriktívniť čítanie kníh medzi žiakmi, posilniť ich pocit spolupatričnosti, súdržnosti a vzájomného spoznávania sa a najmä postupne odbúravať nežiaduce predsudky voči iným ľuďom.

Návšteva miesta fašistického barbarstva

10. apríla 2017 žiaci Spojenej školy vo Svidníku navštívili malebnú dedinku Tokajík v stropkovskom okrese. Tokajík je obcou, v ktorej sa uskutočnil masaker nemeckých jednotiek na 34 mužoch. Prečo? Ľudia z Tokajíka sa aktívne zapojili do protifašistického odboja a postavili sa na stranu partizánov.

Žiaci sa okrem Múzea Tokajíckej tragédie zastavili aj pri pamätníku, ktorý bol postavený na

počesť tridsiatim dvom padlým mužom, a nakoniec sa vybrali na lúku, kde sa táto tragická udalosť odohrala. Dnes na tomto mieste stojí pamätná tabuľa.

Návšteva tohto miesta určite pomôže žiakom lepšie spoznať hrôzy druhej svetovej vojny a uvedomiť si hodnoty života dnešnej doby.

Deň Zeme

Tohtoročný Deň Zeme sa na našej Spojenej škole vo Svidníku niesol v znamení kvetov. Všetky aktivity, ktoré pre nás učitelia pripravili, boli o jarých kvetoch, ich pestovaní, využití či význame.

Od rána žiaci prvého stupňa vyrábali kvety z rôznych materiálov a potom nimi zdobili vílu, deviatačky viedli v klubovni školy žiacku konferenciu pre žiakov 2. stupňa. Témou bola voda, vzduch, odpad, zeleň. Konferenciu

zakończyli súťažným kvízom. Za ten čas deviataci pod dozorom dospelých vyrábali bylinkový záhon v atriu školy.

V druhej časti dňa sa mladší žiaci presunuli na školský dvor, kde boli pripravené rôzne aktivity formou hier a starší žiaci vytvorili symbolickú vlajku pre našu planétu Zem.

Takto strávený deň nám mal pripomenúť, že naša planéta Zem bude ako rozkvitnutá lúka len vtedy, ak sa o ňu budeme spoločne starať.

Volám sa Kristína. Navštevujem 7. ročník základnej školy. Pochádzam z malej dedinky na východe Slovenska. Volá sa Korejovce. Je to dedina, kde ráno ma ešte budia zvony z dreveného kostolíka a večer oznamujú, že je čas na oddych.

Zvony. Boli, sú a myslím si, že u nás ostanú navždy. V minulosti aj dnes sú poslami udalostí. Aspoň v našej malebnej dedinke. V nedeľu zvoní tiež, ale o niečo slávnostnejšie ako inokedy, a zvolávajú ľudí na bohoslužbu. Vtedy z každého domu ľudia kráčajú cestou k Božiemu chrámu. Babka mi rozprávala, že to bolo vždy tak. Aj my v tento nedeľný deň kráčame cestou do našej drevenej cerkvi. Celá rodina. Vchádzame ako ostatní v tichosti do chrámu a naše slová sú slovami pokory a viery. Naše modlitby znejú v reči, ktorú nám priniesli Cyril

a Metod v roku 863. Čítala som, že staroslovienčina patrila medzi štyri liturgické jazyky západnej cirkvi, v ktorom sa mohli vykonávať kresťanské obrady. Cyril a Metod boli pre našich predkov veľkými učiteľmi a šírili kresťanstvo medzi ľuďmi. Naša dedina patrí medzi tie, ktoré sa aj dnes hlásia k ich koreňom. Som rada, že môžem tieto modlitby počúvať v jazyku, ktorý naši vierozvestcovia šírili v dávnych vekoch a že aj po toľkých rokoch staroslovienčina aspoň takto oživa a ozýva sa v modlitbách ľudí, ktorí ju po stáročia zachovávajú. Som hrdá, že môžem zaspievať modlitbu pána Otče náš ... v staroslovienčine. Je to svetielko z minulosti, ktoré svieti v našej dedine aj dnes a určite v našej dedinke bude jasne svietiť aj do budúcnosti.

Kristína Gočová

Jozef Miloslav Hurban - syn svojho národa

Jozef Miloslav Hurban,
syn svojho národa,
bojovník za práva Slovákov
a za zmeny v ich živote.
Nepriateľ tých, ktorí zdierali
jeho národ.
Priekopník slovanskej vzájomnosti,
agilný národovec.
Prelomil hrádzu
a zostúpil k obyčajným ľuďom,
aby zdieľal s ním jeho neľahký osud.
Bol bdelym strážcom slovenského národa

a na pulze času mu dával smer.
Ponoril sa do aktivít,
na konci ktorých položil
spolu so Štúrom a Hodžom
na stôl Slovákom reč.
A On – národovec
rozochvel tisíce srdiec slovenských
dobrovoľníkov
a privítal ich básňou
Bije zvon slobody, čujte ho národy.
Dnes tieto zvony
jasne počuť po celom Slovensku.

Kristína Drotárová

**Práce boli zaslané do súťaže Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko.
Kristína Gočová zo 7.A získala Čestné uznanie.**

Neboj(i)me sa hávede!

Už samotné slovo háved' na nás pôsobí zvyčajne nepríjemne, obťažujúco, zbytočne a odporne. Ale keď si položíme otázku, či nemôže byť taká háved' predsa aj niečím zaujímavá, dôjdeme určite k názoru, že je predsa len na niečo dobrá.

Všade okolo nás je veľa živočíchov, ktoré väčšinou nevnímame alebo ich nevidíme, či ich vidieť radšej ani nechceme. Mnohí z nás majú však určite nejaký strach z tejto hmýriacej sa, často slizkej, chlpacej, lysej .... hávede, napríklad z pavúkov, včiel, hadov, žiab, komárov alebo iných živočíchov. Alebo nám nie je príjemné byť v ich prítomnosti, alebo im nie je príjemne v tej našej. Ha-ha, ale to asi nezistíme. Každý má pre život nejaké poslanie presne tak ako aj človek. Napríklad taká včela. Bez nich by vyhynul život na zemi, pretože tak ako povedal Albert Einstein: „Ak uhynie posledná včela, ľudstvu zostávajú štyri roky života.“ Túto jeho myšlienku už poznám veľmi dlho a som jej zástancom. Zoberme si to takto. Čo jete na raňajky? Určite nejaké pečivo. Ale to pečivo, musel pekáč upiecť z múky. Ale múka, je tiež len výrobok z obilia, ktorý musí ale na začiatok opeliť včela. To som spomenula len obilie, nie to ešte ovocie, zeleninu, kvety... Ešte stále si myslíte, že ich zabíjaním robíte dobre? A to nehovoriac o ich sladkom mede, ktorý určite každému chutí. Počuli ste o tom, že včelie žihadlá liečia? Je to jeden zo spôsobov alternatívnej liečby, ktorá má blahodarne účinky pre naše telo. Ide vlastne o to, že lekár preniesie včelu na určené miesto na tele a počká, kým včela bodne. Ale ochrancovia prírody bojujú za zákaz tejto liečby, pretože pri každom bodnutí včela zomrie. Aký máte na to názor vy? Skúsili by ste takúto liečbu aj keď viete, že tým napomáhate ich vyhynutiu? Ja určite nie! Nepríjemnosti dokážu spôsobiť aj mravce, keď v lete necháte niečo sladké v dome a oni sa rozlezú po všetkých kútoch, len aby niečo našli. Na ich zlikvidovanie pomôžu len chemické prostriedky. Ale tomu sa nedá zabrániť, aby sa táto čierna bodka nerozliezla po dome či okolí. Ale na druhej strane, mravce skonzumujú veľké množstvo škodlivého hmyzu. Pri nedostatku hmyzu si pochutia aj na voškách, ktoré bežne chránia. Početná kolónia dokáže v prírode skonzumovať aj väčšie uhynuté zviera. Ale ešte horšie pre človeka môžu byť komáre a kliešte, ktoré v letných mesiacoch sa priživujú na našej krvi. Dávajme si pozor, pretože dokážu spôsobiť vážne zdravotné problémy. Ale aj ony sú potravou ďalších živočíchov. Je to taký prírodný kolobeh.

Niektorí ľudia majú strach napríklad z myší, plazov, pavúkov, obojživelníkov.....ale to nie je až taká vážna vec, pretože dá sa to odnaučiť. My ľudia si jednoducho budeme musieť zvyknúť alebo popripade stačí sa len vyhýbať priestorom, kde sa môžu tieto živočíchy nachádzať. Nie nadarmo sú všetky obojživelníky zákonom chránené. Práve teraz v marci začína v niektorých oblastiach migrácia skokana hnedého a záchranári aj dobrovoľníci pomáhajú premiestniť žaby zo zimných úkrytov cez frekventované cesty do močarísk. A práve ich potravou sú drobné živočíchy - mäkkýše, hmyz, pavúky... *Sú ozajstní predátori hmyzu, vedia udržiavať populáciu škodcov. Tak prečo ich ničiť alebo sa ich báť?* Predsa tak, ako chceme žiť my ľudia, tak živočíchy majú tiež právo na život. My ľudia často zabíjame živočíchy za to, že nám vadia, nepáčia sa nám, ako vyzerajú. Ale viete si predstaviť, že by nás niekto zabíjal len preto, že žijeme, že sa mu nepáči? Je to šialené, však? Tak, prosím, zmeňme svoj postoj k živočíchom a k prírode. Každý ma predsa nejaké poslanie v živote, a teda aj drobné živočíchy.

Práca Simony Sirokovej zo súťaže Múdra príroda 2017. Do súťaže bolo prihlásených 187 prác.

Voľný čas (zamyslenie sa)

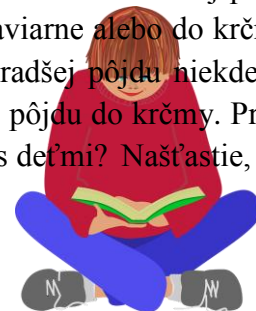
Voľný čas každý môže chápať inak. Je to vlastne čas, keď sa venujete sebe alebo svojej rodine. Tento čas nie je povinný a nikto vám neprikazuje, čo máte robiť. Robíte všetko podľa seba.

Každý ho môže využiť rôzne. V hlavnej úlohe je nálada. Keď je človek unavený, môže si ľahnúť a pospať si. Alebo keď má chuť niečo vytvárať, môže niečo kreatívne zostrojiť, môže nakresliť nejaký pekný obrázok. Taktiež môže dopĺňať svoje vedomosti, či už čítaním kníh alebo pozeraním nejakých dokumentárnych filmov. Iný zase môžu písať básne alebo pekné a zaujímavé príbehy. Keď je človek trochu unavený a nechce sa mu veľmi niečo písať alebo kresliť, môže si ľahnúť a pozrieť si dobrý seriál alebo film. Alebo si môže napúšťať vaňu, spraviť veľa bublinkiek, zapáliť sviečky a ľahnúť si do nej. Tam človek môže rozmýšľať nad tým, čo spravil alebo spraviť chce. Dá sa aj športovať, ako napríklad v lete bicyklovať, túry po prírode, rybačky, korčuľovať, behať. V zime sa zase dá lyžovať, sánkovať, snoubordovať. Všetko možné.

Voľný čas sa dá využiť aj inak. Strávime ho s rodinou a venovať sa jej, hrať rodinné hry, rozprávať sa, pozeráť filmy. Môžeme byť aj s priateľmi a robiť somariny. Ale ak chceme povzniesť dušu, navštívime divadlá, múzea alebo nejaké prírodné rezervácie. Určite nie je správnu voľbou, ak tento čas strávime za počítačom, hraním hier alebo len tak pozeraním do „blba“. Práve takéto vyplnenie voľného času nie je žiadnym obohacovaním ani rozvojom tela či duše. Myslím si, že tu zohrávajú svoju rolu aj rodičia. Tí už od mala majú dieťa viesť k nejakej činnosti, tráviť s ním voľné chvíle a aj dieťa sa potom bude snažiť pokračovať v svojich

záujmoch podľa vlastných predstáv. Lenže dnes akosi rodičia majú čoraz menej času na deti. Málo sa s nimi rozprávajú, málo s nimi trávajú spoločné chvíle a a j preto potom dieťa nemá záujem o nič a voľným časom uňho je hra sa najmä s mobilom či na počítači. To je ich „svet“ voľného času. No rodičia by mali byť príkladom a aspoň voľný víkendový čas rezervovať pre spoločné rodinné chvíľky, spoločenské hry a spoločnú zábavu. Mali by sa zaujímať viac o dušu dieťaťa, o jeho pocity, o to, či ich niečo netrápi. A ak voľný čas budú tráviť spoločne, určite sa to dozvedia. A hlavne sa naučia tento čas tráviť spoločne a stane sa neodmysliteľnou súčasťou ich rodinného života.

A čo ja a voľný čas? Cez môj voľný čas si najradšej prečítam zaujímavú knihu. Momentálne čítam knihu Šprtka od Holly Smalovej. Odporúčam ju hlavne ľuďom, ktorí sú v mojom veku, ale určite zaujme aj starších. Cez zimu si rada odpočinem a pozriem dobrý film. Rada chodím aj na dlhú prechádzku, v ktorej naberiem plno síl a energie. Veľmi rada aj športujem, chodím bicyklovať, korčuľovať alebo si iba tak zabehám. Rada trávim svoj voľný čas s kamarátmi a rodinou. Sú to chvíle, ktoré sa nedajú len tak ľahko opísať. Sú to zážitky a hlavne láska k tým, ktorým svoje voľné chvíľky venujem. Ale poniektorí rodičia nevyužijú svoj voľný čas s deťmi a radšej pôjdu niekde do obchodu, do kaviarne alebo do krčmy. Zaujímalo by ma, prečo radšej pôjdu niekde do obchodu na nákupy alebo pôjdu do krčmy. Prečo netrávajú svoj voľný čas s deťmi? Našťastie, nie je to môj prípad.

Kristína Drotárová

Ako zostať sám sebou - zachovať korene

Mladí ľudia často zabúdajú, kým sú, kým boli starí rodičia alebo prarodičia. Alebo jednoducho chcú zabudnúť, lebo sa hanbia za svoj národ. Kým sme boli, už veľmi nezmeníme, ale ešte stále môžeme zmeniť, kým budeme. Čím ďalej, tým menej ľudí sa hlási k svojej národnosti, ale aj k tradíciám, čo je podľa mňa veľmi zlé, pretože určite by naši prarodičia chceli, aby my a naše deti vedeli o našej kultúre, poznali zvyky a tradície a vedeli nárečie alebo jazyk, ktorý je pre ten-ktorý región príznačný.

Mnoho mladých ľudí počúva novší štýl hudby, ako napríklad, pop, rock, rap, hip-hop....., ale zabúda na našu studnicu, z ktorej čerpali aj naši štúrovci - na starú dobrú ľudovú tvorbu. Ľudová hudba, tance a spev sú akýmsi vzácnym nevyčísliteľným bohatstvom, ktoré by sme mali šíriť ďalej tak, ako to širili naši predkovia, pretože bez toho, podľa mňa, by sme nepoznali svoju minulosť. A ak nezabudneme na vlastnú kultúru, budeme ju skúmať, objavovať a spoznávať aj ľudové tradície iných regiónov, potom zachováme korene a zostaneme sami sebou. K tomu nás vyzýva aj Andrej Sládkovič v básni Prosa:

Spievajže, sestra, spievaj mi, moja,
ale hlasom matky tvojej,
mňa len slovenské hlasy ukoja,
tými dušu moju ovej!

Tieto známe slová Andreja Sládkoviča poukazujú na generáciu ľudí, ktorí ešte mali túžbu po znalostiach o svojej rodine, o svojej kultúre....pretože ako ďalej hovorí: „ Spev slovenský je život muoj...”

A čo my? Veľa ľudí ešte dodržiava zvyky a tradície, ako napríklad pálenie Moreny, fašiangy, maľovanie kraslíc, oblievačka, šibačka, stávanie májov, dožinky, dušičky, páračky a mnoho, mnoho iných tradícií a zvykov, ktoré nám tiež pripomínajú život našich predkov.

V rôznych kútoch Slovenska je kultúra iná, jedinečná. Môžeme povedať, že staršia generácia nám vybudovala určitý majetok, ktorý sa nedá ani predať ani kúpiť.

Prednedávnom sa na televíznych obrazovkách objavila súťaž pod názvom Zem spieva. Ľudia na Slovensku, ale aj zo zahraničia môžu porovnať rôznorodosť ľudovej kultúry v jednotlivých regiónoch Slovenska. Myslím, že práve Zem spieva oslovila mnohých ľudí vrátane mládeže a ukázala, ako si ctiť tradície našich predkov a pritom ukázať krásu, pestrosť a hodnotu nášho slovenského folklóru.

Keďže nedávno boli veľkonočné sviatky, som rada, že práve v tieto dni sa v uliciach miest a dedín šírila radosť a zábava ako za starých čias. Chlapci vyobliekaní v krojoch chodili od domu k domu a pripomínali zvyky a tradície počas tohto sviatku. Nejedna dievčina neostala suchá a vyšibaná a všade navôkol bolo počuť len žblnkot vody, švih prútov, výskanie dievčat, riekanky a piesne krojovaných chlapcov. Samozrejme, žiaden šuhaj neostal bez odmeny. Je to krásna tradícia, preto by bola škoda túto tradíciu zanechať už aj preto, že je to tiež jeden z našich koreňov.

V našich tradíciách, v piesňach, v tancoch aj v ostatnej ľudovej tvorbe nám naši predkovia zanechali posolstvo z minulosti. Tvrdo museli bojovať za náš národ, za našu existenciu, ale aj v ťažkých podmienkach sa predsa narodila kultúra, ktoré je naše dedičstvo. Preto by sa v nás mal pohnúť pocit hrdosti a úcty na vlastné korene, na korene, z ktorých vyrástla. Naši prarodičia ju budovali mnoho rokov a nesmieme dopustiť, aby zapadla prachom. Práve naopak. Naša kultúra nás všetkých Slovákov spája a robí nás výnimočnými. Aj kvôli tomu som hrdá na to, kým som.

Môj slovník z reality

Môj slovník z reality je jazykový projekt pre individuálnych súťažiacich, ktorí majú za úlohu vytvoriť svoj vlastný cudzojazyčný slovník podľa zadania.

Projekt je učený záujemcom zo Slovenska, Českej republiky, Poľska a Maďarska od 6 do x rokov. Do tohto projektu sa zapojili aj žiačky našej školy v rámci hodín nemeckého jazyka. Sestry Michaela a Laura Surdeníkové sa „zahryzli“ do tvorby slovníka ako červík do jablka a výsledok ich práce stál naozaj za to. Základným pravidlom tohto ročníka bolo vytvoriť trojpísmenkový slovník, čo znamenalo zvoliť si tri ľubovoľné písmená abecedy a ku každému z nich uviesť minimálne 19 slovíčok v nemeckom jazyku, ktoré sa bežne nachádzajú v našom prostredí. Slovíčka v slovníku mohli byť nakreslené, namaľované alebo vytvorené ako koláž z výstrižkov obrázkov. Tieto uvedené formy nebolo možné kombinovať. Pri každom slovíčku musel byť názov v cudzom jazyku a v slovenčine a krátka fráza v cudzom jazyku,

v ktorom je slovíčko použité. Dievčatá si zvolili kreslenú formu a písmená B, K a M. Pracovali veľmi usilovne a spod ich rúk sa vynárali krásne animácie k jednotlivým slovám. Svoju fantáziu a kreativitu pretavili v jedno nádherné dielo - trojpísmenkový nemecko – slovenský slovník. Práca na ňom bola síce náročná, ale poskytla žiačkam nové skúsenosti, zručnosti a zážitky s tvorbou knižného cudzojazyčného diela. Podporila ich samostatnosť a tvorivosť.

31. marca sa dievčatá dozvedeli, že spomedzi nespočetného množstva slovníkov postúpili medzi štyroch finalistov. Šťastný deň prišiel 19. mája. Dozvedeli, že sa stali víťazkami celoslovenského finále. Sme radi, že ich dôsledná práca sa pretavila do vytúženého víťazstva.

Centráčik

BLAHOŽELÁNIE!

Máj - mesiac lásky

Záhrada milovania

Láska je záhradou milovania,
v ktorej začuješ smiech detí,
kde hrajú tie najkrajšie melódie
a motýľ okolo nich letí.

Vtáčiky tu krásne spievajú
a cvrčky im vyhrávajú.
Tu, v záhrade milovania,
sa deti nikdy neporania.

Dieťa je usmievavé slniečko,
ktoré vždy rozveselí.
Pohľad mu jeho zlaté vlásy
a uvidíš, že je plné lásky.

Vezmi si jeho rúčku do svojich dlaní
a pocítiš vôňu lásky,
ktorá je jemná ako pramienky zlatovlásky,
a tak ži iba z najčistejšej lásky.

Michaela Surdeníková

O láske

Láska nás sprevádza
celým životom a začína vtedy,
keď chlapec príde
ku dievčaťu s kvetom.

Láska je, ak ťa má
niekto veľmi rád,
bez teba si život nevie
predstaviť mnohokrát.

Láska je to najkrajšie,
čo môžeme mať,

keď sa dvaja majú radi
a môžu sa spolu smiať.

Láskou sa začína život každého,
keď stretne toho pravého.
Niekedy nám aj slza steká po tvári,
ale nakoniec sa všetko dobre podarí.

Preto ži iba z pravej lásky,
ako na lúke malé sedmokrásy.
A nezabudni na radu dobrej víly
a uvidíš, možno aj teba

Michaela Surdeníková

Deň matiek

Druhá májová nedeľa už tradične patrí všetkým mamám. Tento rok sme si Deň matiek pripomenuli v nedeľu 14. mája. Byť mamou, či už fyzickou alebo duchovnou je najkrajšie povolanie v živote každej ženy.

Toto poslanie je krásne a náročné zároveň. Deň matiek je špeciálny čas povedať našim mamám ako ich máme radi, čo pre nás znamenajú a vyjadriť im našu vďačnosť za všetko, čo pre nás urobili! A za všetku lásku sme im pod dohľadom našich učiteľov pripravili kultúrny program.

Centráčik

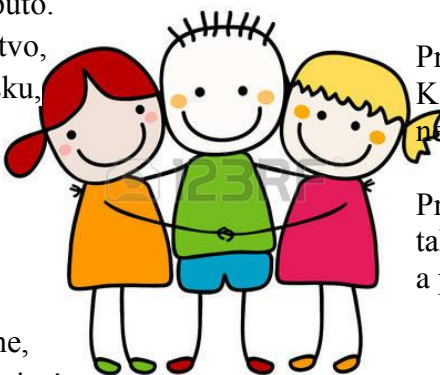
Priateľstvo je dar

Mat' skutočného priateľa je v dnešnej uponáhľanej dobe veľkým darom. Nie sezónnych priateľov, ktorí nám do života prídu a odídu v rôznych časových obdobiach, ale naozajstných priateľov, ktorí nás sprevádzajú skoro celým životom. Takých, ktorí pri nás stoja v dobrom aj v zlom,

povzbudia a nezávidia, doprajú a veľa nežiadajú. Určite každý túži po skutočnom priateľstve. Je to tá najprirodzenejšia túžba človeka. Viac ako čakať sa nám oplatí o dobré priateľstvo bojovať. Budovať ho postupnými krokmi. Prečítajte si, čo si o priateľstve myslíme my.

Priateľstvo

Kráčam ulicou
plnou ľudí,
medzi ktorými je isté puto.
Tým putom je priateľstvo,
ktoré v sebe skrýva lásku,
vernosť a tajomstvá.
Na svete je veľa ľudí,
ktorí sú si priateľmi.
Priateľme sa s tými,
s kým sme šťastní
a s tým, o ktorom vieme,
že pri nás stojí a cenní si nás .

Lívia Kuriplachová

Priateľstvo

Priateľstvo je,
keď máme jeden druhého,
keď si môžeme veriť.

Priateľstvo je ako skladačka.
Keď ju poskladáme,
nedá sa rozložiť.

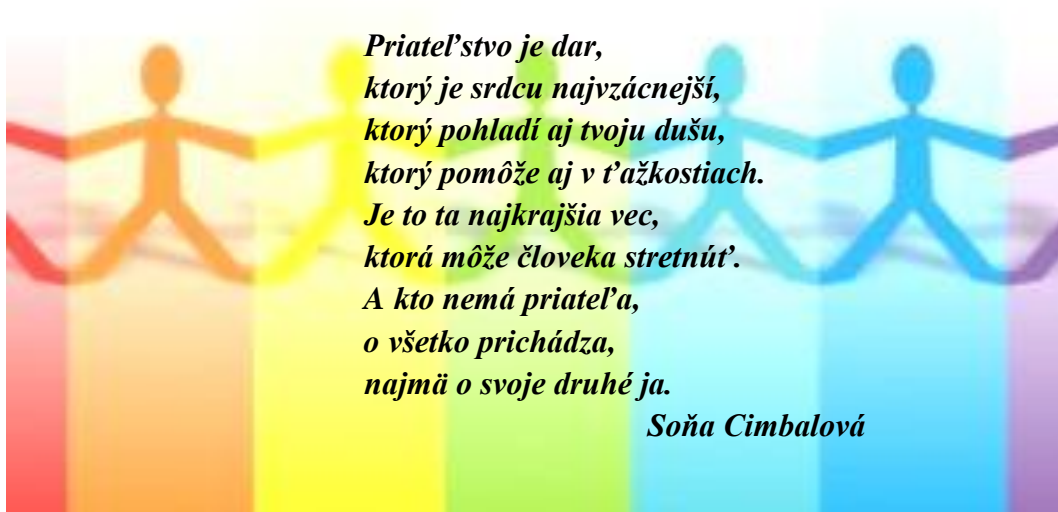
Priateľstvo nemôže mať každý,
tak preto si ho váž
a priateľov si stráž.

Martina Suchaničová

Priateľstvo

*Priateľstvo je dar,
ktorý je srdcu najvzácnejší,
ktorý pohladí aj tvoju dušu,
ktorý pomôže aj v ťažkostiach.
Je to ta najkrajšia vec,
ktorá môže človeka stretnúť.
A kto nemá priateľa,
o všetko prichádza,
najmä o svoje druhé ja.*

Soňa Cimbalová

Ochrana pred požiarmi očami detí – literárna a výtvarná súťaž / Do súťaže sme sa zapojili 11 prácami /

Práca hasičov

Jedného slnečného dňa som prišla autobusom ku krstnej na prázdniny.

Cestovalo sa mi celkom fajn, až na jedinú vec. Na ceste nás obehli hasiči, ktorým blikali majáky. Šofér autobusu v priebehu jednej sekundy prudko zabrzdil a autobus odstavil na kraj cesty. Nikto nechápal čo sa deje.

O pár minút sme sa znovu pohli ďalej. No, bohužiaľ nie nadsťho. Vtom všetci pochopili, o čo celý čas išlo. Išlo o to, že pred nami na ceste sa stala dopravná nehoda. Zrazili sa tri autá. Na moje prekvapenie prišli na miesto nehody najprv hasiči a záchranná zdravotná služba prišla až pár minút neskôr. Hasiči medzitým stihli urobiť kopu práce. To znamená, že nielen zabezpečili autá proti požiaru, ale aj poskytli prvú pomoc

zraneným ľuďom. Práca im išla pekne od ruky a týmto si vyslúžili môj veľký obdiv. Až pri dopravnej nehode som si uvedomila, aká je práca hasičov ťažká a potrebná pre spoločnosť. Hasiči musia vedieť nielen bojovať proti požiarom, ale aj vedieť poskytnúť prvú pomoc pri záchrane ľudského života a často najprv vyslobodiť zraneného z auta.

Môj sused je tiež hasič a už niekoľkokrát som počula, ako sa mojim rodičom sťažuje, že má nízky plat. Preto si myslím, že práca hasičov je náročná, ale spoločnosťou ešte stále nedocenená.

Dopravná nehoda, ktorej som bola svedkom aj ja, sa skončila bez vážnejších následkov hlavne kvôli rýchlemu a odbornému zásahu neohrozených hasičov.

Diana Feckaninová, 2. miesto v okr. súťaži

Hasiči

Stalo sa to, keď som mala osem rokov. Bol sychravý až daždivý deň a vtedy sa stala strašná vec.

Keďže slnko nesvietilo, nudila som sa, lebo som nemohla ísť von. Pozerala som cez okno, ako prší. Najprv sa nič nedialo, ale potom sa stala vec, ktorú by som ani vo sne nečakala. Bývame neďaleko lesa. Dážď začal silnieť, čím ďalej tým viac. Bolo počuť hromy, vidieť blesky a silný dážď bičoval okolie. Z tých zvukov som mala strach. Skryla som sa pod deku. Neskôr, keď som pozrela von oknom, videla som, ako blesk

zasiahol strom na kraji lesa. Strom začal horieť, neskôr sa rozohorelo viac stromov. Oheň sa ďalej rozširoval. Ihneď som išla za ockom. Ocko rýchlo zavolał hasičom na linku 150. Hasiči o malú chvíľu prišli k lesu. Bolo vidieť, že oheň bolo ťažké udržať pod kontrolou. Nakoniec hasiči oheň uhasili. Bola som rada, že nás takí odvážni muži zachránili. Nič sa nikomu nestalo. Keby neprišli včas, oheň by mohol zachvátiť celý les. Je dobré, že na svete máme takých odvážnych záchranárov, akými sú hasiči.

Bianka Jackaninová

Hasičský zásah

Ako každý víkend tak aj v ten pre prírodu smolný víkend, o ktorom budem rozprávať, sme trávili u dedka. Boli sme tam celý deň a ja som sa rozhodla, že tam prespím.

Keď som išla spať, pozerala som sa ešte z okna na hviezdy a les. Zdalo sa mi, že v lese niečo horí. Myslela som si, že sa mi to zdá, tak som si ľahla. Po chvíli ku mne prišiel dedko a povedal mi: „V lese horí!“

Veľmi som sa vystrašila. Rýchlo som sa poobliekala a išli sme sa tam s dedkom pozrieť. Horela asi polovica lesa. Bol to strašne silný požiar. Hneď sme zavolali hasičov. Po chvíli tam dorazili. Ľudia sa začali zbíhať a bola ich už tam kopa. Hasiči hasili asi tri hodiny. Mali na sebe oblečené helmy, plynové masky a v ruke držali ťahaciu hadicu. Potom si na pomoc privolali ešte dve hasičské

autá, pretože sami by to neuhasili. Po troch hodinách sa im požiar podarilo uhasiť a mali ho pod kontrolou. Veľmi mi odľahlo.

Keď som sa zamýšľala, čo mohlo byť príčinou požiaru, vychádzalo mi len jedno. Nedbalosť, ľahostajnosť, neopatrnosť. V lese musíme byť opatrní a nezahadzovať zápalky či cigaretové ohorky len tak na zem bez toho, aby sme ich najprv poriadne neuhasili. Aj ohníky, ktoré si ľudia robia v lese, musia dôkladne uhasiť. Inak to dopadne tak, ako to dopadlo s lesom, ktorý spomínam. Ešte šťastie, že máme takých zručných a pohotových hasičov.

Takýto požiar už nechcem nikdy vidieť.

Martina Suchaničová

Príhoda s hasičmi

Na Hradisku máme opravenú chatu po mojej prababke. Pred rekonštrukciou sme museli upraviť okolie, kde stál ešte starší dom, v ktorom sa narodil dedko. A tu sa stala príhoda s hasičmi.

Večer po práci sme išli domov. Keď tu zrazu zazvonil dedkovi telefón. Jeho mama, moja prababka, celá prestrašená kričala do telefónu, že z okna vidí modré blikajúce svetlá a veľké autá. Dedko hneď nasadal do škodovky a ponáhlal sa na Hradisko. S veľkým prekvapením tam našiel hasičov. Hasili jeho rodný dom. Čo sa stalo? Okoloidúci si všimli hustý dym a oheň. Hneď zavolali hasičov. Tí prišli ako na koni. Priviezli

so sebou hasičskú techniku, aby mohli požiar zlikvidovať. Museli byť opatrní, aby oheň neohrozil les, pretože bol veľmi blízko. Onedlho mali hasiči oheň pod kontrolou a dedko si vydýchol. Keď nám oznámili príčinu požiaru, mali sme z toho zlý pocit, pretože keď sme pálili trávu, neboli sme pozorní. Teraz viem, že tráva sa nemá páliť a je to veľké nebezpečenstvo požiaru.

A čo dedko? Dedko bol šťastný, že sa jeho mama nič nestalo, hoci z požiaru nebol nadšený.

Filip Vygoda

Hasiči – králi svojho remesla

Riskujú svoje životy, aby niekto iný mohol žiť. Každý jeden deň robia niečo pre ľudí. Snažia sa nás ochraňovať, keď sme v nebezpečenstve, snažia sa zachrániť naše životy a hlavne pomáhajú nám v núdzi. To všetko robia pre nás hasiči. Vtedy nepomyslia na to, že sami sú v nebezpečenstve. Častokrát sa vrhnú do nekonečných plameňov, aby zachránili cudzí život. Vstupujú do horiaceho prostredia a nevedia, či stadeto vyjdú živí. A prečo to vlastne robia? Robia to z dobrého pocitu, že môžu niekomu, či už cudziemu človeku, rodine alebo priateľovi zachrániť život. Aj napriek prekážkam, ktoré ich čakajú, sú tu vždy, keď ich potrebujeme.

Už v minulosti vznikali prvé hasičské spolky. Ich úlohou bolo zabrániť požiaru, aby sa šírila a aby ho čo najrýchlejšie uhasili. Postupne to nebolo len dobrovoľné využitie svojho voľného času. Z hasičov sa stalo povolanie, na ktoré treba štúdium. Už nehasia iba požiare. V súčasnosti zasahujú aj do dopravných nehôd, živelných pohrôm, úniku nebezpečných látok a hlavne do rôznych technických zásahov a záchranných prác. No najčastejšie sú zásahy k požiarom. A prečo vlastne vznikajú všetky tieto požiare? Najčastejšie príčiny požiarov sú manipulácia s ohňom, nezahasná cigareta, úmyselné zapálenie, elektrický skrat, zakladanie ohňa v prírode. Alebo je to z nedbalosti rodičov, pretože ich deti sa hrajú so zápalkami. Ďalej to môže byť pyrotechnika, ktorá sa už v tejto dobe predáva aj malým deťom. Vždy, ak je nejaký takýto prípad, tam sú ako prví hasiči.

Našťastie, ešte som nezažila nijaký skutočný požiar alebo to, že by som musela zavolať požiarnikov. No už som veľakrát počula, ako museli požiarnici zasahovať. Raz sa mi stalo, že mojej kamarátky mama musela zavolať požiarnikov. Bolo to preto, že keď

bola na prechádzke so psami pri lese, počula a uvidela na stožiaroch zaseknutého bociana. Keďže už bola tma a nebolo dobre vidno, tak mu nemohla pomôcť. A nielen preto. Je nebezpečné predsa laikovi dotýkať sa elektrických zariadení pod prúdom, pretože je veľké nebezpečenstvo úrazu elektrickým prúdom. Nebezpečenstvo spočíva v jeho prechode ľudským telom a môže mať za následok zastavenie srdcového svalu, jeho ochrnutie a prerušenie krvného obehu. Práve preto hneď utekala domov, pretože nemala pri sebe telefón a bola sama, a po príchode domov ihneď zavolať hasičov, aby prišli pomôcť. Po niekoľkých minútach prišlo veľké požiarnické auto. Lenže stalo sa to, že sa tam to auto nemohlo dostať. Hasiči sa museli vrátiť po menšie auto. No dvaja tam ostali a išli to pozrieť. Nakoniec prišli s menším autom a bociana vyslobodili. Aj tento príbeh je príkladom toho, že hasiči nezachraňujú len ľudské životy. Sú to aj zvieratá, ktoré potrebujú pomoc, pretože sami si nedokážu pomôcť. To všetko a ešte mnoho viac robia pre nás všetkých, ktorí ich pomoc potrebujeme. Ochraňujú zdravie, zachraňujú životy, hasia požiare.

Vraví sa, že oheň je dobrý sluha ale zlý pán. Prečo to tak je? A prečo sa to takto hovorí? Pretože ak oheň človeku slúži, tak ho zahreje, ale ak sa stane pánom, tak všetko spáli. A vtedy na scénu prichádzajú oni, aby ho skrotili. Hasiči. Jedine oni to dokážu zvládnuť a nad ohňom zvíťaziť.

**Diana Jancurová,
vít'azka okresného kola Požiarna ochrana
očami detí s postupom na celoslovenské kolo**

Výlet na Šarišský hrad

V jeden letný horúci deň nás naši dobrí susedia pozvali na výlet. Naším cieľom mal byť Šarišský hrad pri Prešove a kúpalisko Delňa. O tomto hrade som počul prvýkrát, a preto som sa veľmi tešil. Celá rodina sme sa zbalili a vyrazili. Moja radosť sa skončila pri pohľade na informačnú tabuľu. Trasa, vyznačená na mape, ukazovala výstup, ktorý mal trvať 1.30 hod.

„No zbohom. Ostávam dole pri aute. Mňa tam nikto nedostane!“ začal som trucovať. No moja námaha bola zbytočná. Mama bola prísna. Nemal som na výber. Buď si to vyšliapem alebo nebude žiadne kúpanie. No poviem vám, v aute pred kúpaliskom sa mi určite nechcelo sedieť. A ak by som trval na svojom, určite by ma to neminulo, pretože mamka je v takýchto veciach neoblomná. Tak sa začala moja nekonečná cesta. Celý čas som hundral, naschvál som išiel pomaly. Mama bola z môjho správania zúfala. Pri poslednej zákrute, medzi korunami stromov sa zjavili časti hradieb. Sláva, konečne som zbadal hrad. Koniec môjho utrpenia! Moja záchrana!

Na moje prekvapenie nás vítal nielen hrad, ale aj očarujúca príroda a prostredie a hnev ma pomaly prechádzal. Bolo tam naozaj krásne. Oddýchli sme si na drevenej lavičke pod košatým stromom, kde sme sa osviežili sladkým, šťavnatým melónom. Posilnení sme sa vybrali preskúmať miesta starého hradu, z ktorého ostali len zrúcaniny.

Posedel som si na kráľovskom tróne, vyšiel som na najvyššie miesto, kde som videl celý Prešov a jeho blízke okolie. Pre návštevníkov tam boli pripravené ohniská, kde sa dalo opekať. Zaujal nás altánok so starými lavičkami, ktorý mal názov KRČMA.

Výlet sme dokončili osviežujúcim kúpeľom. S dobrým pocitom a plní zážitkov sme sa vrátili domov. Dnes sa na tejto príhode len smežeme. Teším sa na ďalšie výlety s mojou rodinou a našimi susedmi. Najbližšie nás čakajú Vysoké Tatry...

Filip Vygodá

V krajine bláznov

Nastal čas plný slz
na dlhé trate.
Noc v oblakoch mlčí.
Kľúče nádeje tleskajú
a kvapka lásky blázni závišťou.
V poslednej chvíli majú ľudia
drsné slová a ich pohľady hovoria
pravdivý príbeh.
Príbeh o deravých dňoch
v krajine bláznov

Lívia Kuriplachová, víťazka súťaže v love slov Slovo

Medzinárodný deň detí

Prečo oslavujeme Medzinárodný deň detí?

Medzinárodný deň detí je sviatok detí, ktorý sa oslavuje vo veľa krajinách sveta. Medzinárodný deň detí sa zvyčajne oslavuje každoročne 1. júna. Na Slovensku sa oslavuje od roku 1952.

História tohto sviatku siaha do 50-tych rokov 20. storočia. Myšlienka vymedziť pre deti ich deň vznikla na Svetovej konferencii pre blaho detí (World Conference for the Wellbeing of Children) v Ženeve, vo Švajčiarsku ešte v roku 1925.

Na tejto konferencii zástupcovia 54 krajín schválili deklaráciu, ktorá sa zaoberala chudobou, detskou prácou, vzdelaním a inými otázkami týkajúcimi sa detí na celom svete. Po konferencii viacero vlád zaviedlo v svojich

krajinách takýto deň, s cieľom urobiť deťom radosť a zároveň poukázať na problémy týkajúce sa detí vo svete, na ich práva a potreby.

Neskôr v roku 1949 túto myšlienku vo svete podporili aj Medzinárodná demokratická federácia žien, Medzinárodné odborové združenie učiteľov, či Svetová federácia demokratickej mládeže. Nie je úplne jasné, prečo bol vybraný práve 1. jún ako MDD. Avšak tento dátum je na svete najobľúbenejší, oslavuje sa vo viac ako 21 krajinách sveta. Úplne po prvýkrát vo svete bol Deň detí oslavovaný vo San Francisku v roku 1925.

Zdroj - internet

„Deti sú kotvy, ktoré držia matkin život.“

Sofokles

„Dieťa je živý kvet zeme.“

M. Gorkij

„Iba deti, blázni a veľmi starí ľudia si môžu dovoliť hovoriť vždy pravdu.“

S. Freud

„Prvým šťastím dieťaťa je, že je milované.“

Bosco

„Deti sú neskutočne dôležité. Ony sú budúcnosťou sveta.“

Elton John

Ked' kopne múza

Spomienky

Spomienky z detstva
sú uložené
na najtajnejšom mieste
kde iný človek nemôže
iba ten
komu dovolí
moje srdce
Ukladám si ich
aby som nezabudla
si raz spomenúť na
medové chvíle detstva

Možno raz príde čas
zveriť sa niekomu
a nezabudnúť
že na tomto svete nie som sama
že mám spriaznenú dušu
o koho sa môžem oprieť...

A možno tá chvíľka nepríde
a svet mi ukáže
úplne inú cestu
ktorá bude plná
kamienukov

Kristína Drotárová

Jar

Jar oblečená v zelených šatách
pokrýva celú zem.
Silné lúče prebúdajú
ľudí k životu
a objímajú celý svet
skrytý pod jej krídlami.
Jarný dych nás hladí
a vysielá lásku k životu.

Lívia Kuriplachová

Beznádej

Počujem iba tlkot
svojho srdca
Nevládzem bežať
ale nemôžem ani ostať
Zamotávam sa v sieti sĺz
Môj osud visí na vlásku
Klesám a padám
zamotávam sa v pascách
beznádejného života
No vábi ma nová šanca
nestratiť odvahu a túžbu
pri prekážkach a problémoch
na dosiahnutie svojich snov

Diana Jancurová

Jar

Lúč slnka prebudil jar
prvým bozkom.
Obliekol ju
do zelených šiat.

Objíma ju silou
nepredstaviteľného života,
v ktorom čas ide pomalšie.

Vtáčik šteboce,
na jarnej pavučine.
Len zelená
ju vtlača do očí.

Soňa Cimbalová

Slovo na záver

... alebo posledné slová čísla

Onedlho nás čaká leto, čas letných slnečných dní, čas ničnerobenia... Dovtedy však príde na rad ešte skúšanie, oprava známok a nakoniec spravodlivý „plat“ za našu prácu.

Rok opäť prešiel ako voda a všetci sme starší, skúsenejší ... Niektorí vydali zo seba všetko úsilie, aby nazbierali dobré známky, iní učenie brali na „ľahkú váhu“. Ešte však majú poslednú možnosť na opravu a presvedčiť učiteľov o svojich vedomostiach.

Aj krúžok Centráčik má za sebou ďalší úspešný školský rok, v ktorom znovu členovia krúžku dokázali svoj talent a pretavili ho do úspechov v literárnych súťažiach.

Z Centráčika odchádzajú naše usilovné deviatačky. Kristína, ktorá krúžok navštevovala päť rokov, Diana a Simona, a my im želáme veľa spokojnosti a úspechov v školách, ktoré si vybrali vo svojom ďalšom vzdelávaní. Veríme, že sa vo víre života nestratia.

Všetkým prajeme radosť z vysvedčenia, príjemné a teplé leto a tešíme sa na stretnutie v novom školskom roku.

Centráčik

DOVIDENIA V ŠKOLSKOM ROKU 2017/2018

**Časopis Centráčik pripravili a vydali žiaci Literárneho krúžku Centráčik,
zložka Základná škola vo Svidníku**

Šéfredaktor: **Kristína Drotárová**
Zástupca šéfredaktora: Diana Jancurová
Redaktori: Soňa Cimbalová
Lívia Kuriplachová
Simona Siroková
Martina Suchaničová
Viktória Paligová
Prispievateľ: Michaela Surdeníková
Žiaci 6.AZ
Adresa: **Spojená škola, ZŠ**
Centrálňa 464
089 01 Svidník

E-mail: zakladna@spojenaskolask.sk, tel.: 054/788 2042, mobil: 0911 750 314
0903625471

Informácie: www.spojenaskolask.sk

**Časopis Centráčik vychádza od školského roku 2002/2003 ako občasník
pod vedením Mgr. Anny Lažovej**

